

sp

sociální práce sociálna práca

nabízíme spojení teorie s praxí
ponúkame spojenie teórie s praxou

Sociální práce ve zdravotnictví

3

2020

ročník 20

vydává Asociace vzdělavatelů v sociální práci
a Evropský výzkumný institut sociální práce OU

Sociální práce / Sociálna práca

Czech and Slovak Social Work

Recenzovaný odborný časopis

Šéfredaktor / Editor-in-chief:

Libor Musil, Masaryk University, Czech Republic

Zástupci šéfredaktora / Deputy to the Editor-in-chief:

Brian Littlechild, University of Hertfordshire, United Kingdom

Eva Mydliková, Trnava University in Trnava, Slovakia

Redakční rada / Editorial Board

Balaz Roman, Masaryk University, Czech Republic

Balogova Beata, University of Presov, Slovakia

Barretta-Herman Angeline, University of St. Thomas, Minnesota, USA

Ewijk Hans Van, University for Humanistic Studies, Nederland

Gojova Alice, University of Ostrava, Czech Republic

Gulczynska Anita, University of Lodz, Poland

Hämäläinen Juha, University of Eastern Finland, Kuopio, Finland

Chrenková Monika, University of Ostrava, Czech Republic

Chytil Oldrich, University of Ostrava, Czech Republic

Jovelin Emmanuel, Catholic University of Lille, France

Kállay Andrej, Trnava University in Trnava, Slovak Republic

Keller Jan, University of Ostrava, Czech Republic

Kristan Alois, Jabok College, Czech Republic

Matulayova Tatiana, Palacky University, Czech Republic

Mills Karen, University of Hertfordshire, United Kingdom

Metteri Anna, University of Tampere, Finland

Montgomery Arlene, University of Texas at Austin, USA

Novosad Libor, Palacky University, Czech Republic

Payne Malcolm, Manchester Metropolitan University, United Kingdom

Pazlarová Hana, Charles University, Czech Republic

Rusnakova Marketa, Catholic University in Ruzomberok, Slovakia

Semigina Tetyana, Academy of Labour, Social Relations and Tourism, Kyiv, Ukraine

Schavel Milan, St Elizabeth University in Bratislava, Slovakia

Sookraj Dixon, University of British Columbia, Okanagan, Canada

Sykorova Dana, Palacky University Olomouc, Czech Republic

Vondrova, Vladislava, Masaryk University, Czech Republic

Vychází 6x ročně / The Journal is published 6 times per year (4 times in Czech and Slovak, 2 times in English)

ISSN 1213-6204 (Print), ISSN 1805-885X (Online)

Registrační číslo MK ČR / Registration Number of the Ministry of Culture: MK ČR E 13795

Číslo vyšlo 30. června 2020 / This issue was published on 30th June 2020

Editorky čísla / Issue Editors:

Iva Kuzníková a Alice Gojová, Ostravská univerzita, Czech Republic.

Vydává / Published by:

Asociace vzdělavatelů v sociální práci, Joštova 10, 602 00 Brno, IČO: 49465619,

a Evropský výzkumný institut sociální práce OU, Fr. Šrámka 3, Ostrava

Korektura / Proofreading: Vilem Kmunicek

Grafická úprava / Layout: Radovan Goj (www.goj.cz)

Fotografie: Hospic sv. Jana N. Neumanna, o.p.s. Prachatice

Tisk / Print: Printo, spol. s r. o. (www.printo.cz)

Webové stránky časopisu / Journal Website: www.socialniprace.cz

Editorial

Editorial	3
-----------------	---

Stati

Olga Klepáčková, Martina Černá Trauma-informovaný přístup v sociální práci s rodinami vážně nemocných nebo zraněných dětí	5
Radek Carboch Case management: léčba duševní nemoci a utváření subjektu	24
Michaela Hiekischová Využití biografické anamnézy při individuálním plánování s osobami s Alzheimerovou nemocí v domovech pro seniory: příklady dobré praxe?	42
Radana Kroutilová Nováková Evaluační dopad sociálně aktivizačních služeb do života klientských rodin	59
Gabriela Beníšková, Monika Punová Postoje pomáhajících pracovníků působících ve veřejné správě k zátěžovým situacím	69
Lucia Tóthová, Michaela Hajdová, Eva Žiaková Skúsenosť s onkologickou chorobou ako faktor ovplyvňujúci postoj študentov sociálnej práce k onkologickej sociálnej práci	84
Kateřina Thelenová Profesionální zooterapie v sociální práci – výzvy pro vzdělávání	96

Recenze

Eliška Černá Z ulice do bytu. Sociální práce v procesu reintegrace do bydlení.	114
--	-----

Online prakticko-publicistická část časopisu	117
---	------------

Zaměření příštího čísla	118
--------------------------------------	------------

Naše poslání a cíle	119
----------------------------------	------------

Editorial

Editorial	3
-----------------	---

Articles

Olga Klepackova, Martina Cerna Trauma-Informed Care in Social Work with Families of Seriously Ill or Injured Children	5
Radek Carboch Case Management: Treatment of Mental Illness and Formation of the Subject	24
Michaela Hiekischova Using Biographical History in Individual Planning for People with Alzheimer's Disease in Homes for the Elderly: Best Practice?	42
Radana Kroutilova Novakova Outcome Evaluation of Social Activation Services to the Life of their Client Families	59
Gabriela Benisková, Monika Punova The Attitudes of Helping Professionals in Public Administration toward Stressful Situations	69
Lucia Tothova, Michaela Hajdova, Eva Ziakova Experience with Cancer as a Factor Influencing Social Work Students Attitudes toward Oncology Social Work	84
Katerina Thelenova Professional Animal-Assisted Social Work – Challenges for Training	96

Book Reviews

Book Reviews	114
--------------------	-----

Online Practical-Journalistic Part of the Journal	117
---	-----

Next Issue Focus	118
------------------------	-----

Our Mission	119
-------------------	-----

Editorial

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, záměrem tohoto čísla bylo představit pestrou škálu aktivit a úloh sociálních a zdravotně-sociálních pracovníků na poli zdravotnictví a na pomezí zdravotně-sociální péče, které směřují k hledání rovnováhy v životě lidí bez ohledu na typ nepříznivého zdravotního stavu. Pro toto tematické číslo jsme oslovily autory a autorky k prezentaci teoretických a výzkumných příspěvků rozvíjejících sociální práci v multiprofesním prostředí. Seznámíme vážené čtenářky a čtenáře s texty přesahujícími hranice zdravotnických organizací a služeb zajišťujících medicínskou péči.

Akademické texty otevírají odbornou diskusi napříč odvětvími sociální práce, která se vždy dotýká oblasti zdraví člověka a jeho interakci s prostředím.

Význam tohoto přesahu dokumentuje hned první text Olgy Klepáčkové a Martiny Černé *Trauma-informovaný přístup v sociální práci s rodinami vážně nemocných nebo zraněných dětí*. Nový úhel pohledu autorek na potřeby rodin vážně nemocných či zraněných dětí přispívá k diskusi možností sociální práce v oblasti podpory a prevence rizik v důsledku prožívané zátěže související se sdělením diagnózy onemocnění, prognózy důsledků úrazů dětí či s předčasným narozením dítěte.

S oblastí psychosociálních dopadů duševních nemocí v kontextu reformy psychiatrické péče a orientací odklánějící se od medicínského pojetí nás seznamuje příspěvek Radka Carbocha *Case management: léčba duševní nemoci a utváření subjektu*. Autor sdílí výsledky etnografického výzkumu zaměřeného na formování subjektu v procesu léčby duševních onemocnění a utváření vztahů v praxi case managementu. V tomto textu se dotkneme Foucaultova rozboru psychiatrické moci a seznámíme se s praxí case managementu, kdy se psychiatrický pacient stává klientem s komplexními potřebami a vazbami a je zapojen do utváření svého života.

Na pomezí psychiatrické a zdravotně-sociální péče setrváme i v další části časopisu při čtení textu Michaely Hiekischové *Využití biografické anamnézy při individuálním plánování s osobami s Alzheimerovou nemocí v domovech pro seniory: příklady dobré praxe?* Profesionalizace péče o klienty v domovech se zvláštním režimem je rozšiřována o poradenství v kontaktních místech České Alzheimerovské společnosti a o metody individualizovaných přístupů v práci s biografií člověka. Autorka představuje model péče a výsledky výzkumu realizace biografické anamnézy a využívání biografických poznatků v individuálních plánech klientů ve vybraných domovech pro seniory. Akcentuje význam dovedností sociálních pracovníků v komunikaci, v týmové spolupráci, v pozorování, v metodickém a edukačním vedení.

Radana Kroutilová Nováková v příspěvku *Evaluace dopadu sociálně aktivizační služby do života klientských rodin* předkládá možný způsob hodnocení dopadu sociální práce, přičemž upozorňuje i na limity zvoleného postupu. Téma není úzce vázáno na zaměření čísla, nicméně může být inspirací pro realizaci evaluací dopadu i v oblasti sociální práce ve zdravotnictví. Gabriela Beníšková a Monika Punová se ve svém textu *Postoje pomáhajících pracovníků působících ve veřejné správě k zátěžovým situacím* věnují tématu aktuálnímu pro všechny sociální pracovníky bez ohledu na pole jejich působení. Autorky Lucia Tóthová, Michaela Hajdová a Eva Žiaková předkládají v textu *Skúsenosť s onkologickou chorobou ako faktor ovplyvňujúci postoje študentov sociálnej práce k onkologickej sociálnej práci* výstupy výzkumu postojů studentů sociální práce k onkologické sociální práci a zdůrazňují význam rozvoje sociální práce s onkologickými pacienty a jejich rodinami.

Pestrou paletu metod využívaných v sociální práci s lidmi se zdravotním znevýhodněním doplňuje autorka Kateřina Thelenová o profesionální zooterapii ve stati *Profesionální*

zooterapie v sociální práci – výzvy pro vzdělávání. Otevírá diskusi vzdělávání v zooterapii jako příležitost k nastavení mezioborové spolupráce se zapojením zooterapie v sociální práci.

V publicistické části časopisu nás čekají úvahy o nutném meziresortním přesahu při řešení důsledků změn zdravotního stavu a úrovni profesní připravenosti k interdisciplinární spolupráci. Vybrané texty dokládají, že sociální práce ve zdravotnictví nemá hranice vymezené legislativou ani ploty zdravotnických institucí.

Robert Huneš se zamýšlí nad tématem eutanázie. Iva Kuzníková představí zkušenost se vzděláváním ve studijním oboru Zdravotně sociální pracovník na Ostravské univerzitě. Následují reflexe praxe sociální práce v onkologii Šárky Slavíkové a Michaely Čadkové Svejkové a reflexe praxe spolupráce Společnosti pro ranou péči od Petry Samcové. Eva Křížová z Univerzity Karlovy se s námi

podělí o svůj prožitek porozumění Foucaultovým tezím o zdraví jako objektu politické moci, který prožila během koronavirové krize. Ve své esejí varuje před kumulovaným potenciálem kontroly, který diskurz zdraví v kombinaci s digitálními technologiemi umožňuje. Luba Pavelová z organizace BUDÚCNOST v Nitře se zamýšlí nad tím, zda Slovensko došlo k přijetí myšlenky integrovaného modelu řešení závislosti. Inspirací pro praxi je text Patrika Burdy o sestrách v práci se sociálně znevýhodněnými klienty na ambulancích akutní péče. Anna Krausová z Ostravské univerzity reflektuje možnosti a limity sociálního bydlení pro osoby s mentálním postižením. Podnětné čtení přeji

Iva Kuzníková, Alice Gojová
editorky čísla

Inzerce

REMEDIUM
PRAHA

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

VEDENÍ PORADENSKÉHO ROZHOVORU v sociálních službách

v rozsahu 24 hodin

Využijte možnost prohloubit své praktické poradenské dovednosti. Nacvičte si komunikaci a sebereflexi své práce.

Kurz se koná 18. – 20. listopadu 2020.

DLUHOVÉ PORADENSTVÍ v sociální práci

v rozsahu 24 hodin

Upevněte a rozšiřte své znalosti a dovednosti v oblasti dluhového poradenství. Zorientujte se v legislativních novinkách, aktuálně především v oblastech exekuce a oddlužení.

Kurz se koná 21. - 23. listopadu 2020.

Podrobnější informace na
www.remedium.cz
tel: 272 743 360
vzdelavani@remedium.cz

Trauma-informovaný přístup v sociální práci s rodinami vážně nemocných nebo zraněných dětí

Trauma-Informed Care in Social Work with Families of Seriously Ill or Injured Children

Olga Klepáčková, Martina Černá

Bc. Olga Klepáčková¹ absolvovala v roce 2019 obor zdravotně-sociální pracovník na Vysoké škole polytechnické Jihlava. Věnuje se problematice traumatu a psychosociální podpory ohrožených jedinců v kontextu sociální práce.

Mgr. Martina Černá, Ph.D.,² získala doktorský titul na Univerzitě Palackého v Olomouci. Od roku 2009 působí na Vysoké škole polytechnické Jihlava. Věnuje se problematice sociální psychologie a dobrovolnictví pro vybrané cílové skupiny, působí jako psychoterapeut.

Abstrakt

CÍLE: Text se věnuje tématu trauma-informovaného přístupu v pediatrické péči se zaměřením na jeho využití v kontextu sociální práce s rodinami vážně nemocných či zraněných dětí. Pozornost je věnována zejména problematice zdravotního traumatu a zdravotního traumatického stresu v pediatrické péči, což je jev, který dle dostupných zdrojů dosud nebyl v ČR v této oblasti sociální práce blíže popsán. **TEORETICKÁ VÝCHODISKA:** Na téma sociální práce s vybranou cílovou skupinou je nahlíženo z perspektivy trauma-informovaného přístupu včetně jeho adaptace vytvořeného specificky pro oblast péče v pediatrii. **METODY:** Text je koncipován jako přehledová teoretická stať. Pro dosažení cíle byla zvolena metoda kvalitativní obsahové analýzy převážně zahraničních odborných zdrojů. **VÝSLEDKY:** Text nabízí nový úhel pohledu na potřeby rodin vážně nemocných nebo zraněných dětí s ohledem na specifika jejich situace související s nemocí či úrazem dítěte. Přispívá také k lepšímu povědomí o možnostech jejich psychosociální podpory se zaměřením na zvýšení kvality života a prevenci dlouhodobých negativních následků v důsledku životní zkušenosti spojené s nemocí či úrazem dítěte. **IMPLIKACE PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI:** Prezentované poznatky mohou být přínosem především pro sociální a zdravotně sociální pracovníky, kteří působí ve zdravotnictví a ve své praxi se věnují rodinám vážně nemocných či zraněných dětí nebo se s touto cílovou skupinou setkávají v rámci poskytování sociálních služeb.

Klíčová slova

pediatrická péče, psychosociální podpora, sociální práce, zdravotní trauma

¹ Kontakt: Bc. Olga Klepáčková, U Selkova 543, 679 21 Černá Hora; klepackova.o@email.cz

² Kontakt: Mgr. Martina Černá, Ph.D., Katedra sociální práce, Vysoká škola polytechnická Jihlava, Tolstého 16, 586 01, Jihlava; martina.cerna@vspj.cz

Case management: léčba duševní nemoci a utváření subjektu¹

Case Management: Treatment of Mental Illness and Formation of the Subject

Radek Carboch

Mgr. Radek Carboch² je doktorandem sociologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně a výzkumným pracovníkem na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. Zabývá se problémy spojenými s procesy deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb.

Abstrakt

CÍLE: Prozkoumat způsoby formování subjektu v procesu léčby duševního onemocnění. Studie přináší odpověď na otázku: Prostřednictvím jakých mocenských vztahů se utváří subjekt v praxi case managementu? **TEORETICKÁ VÝCHODISKA:** Analýza se opírá o práce Michela Foucaulta věnované genealogii moderního subjektu a proměnám technologií moci a vychází ze základních principů teorie aktérů-sítí. **METODY:** Data jsme sbírali během etnografického výzkumu (zúčastněná pozorování, polo-strukturované rozhovory) ve dvou pobočkách organizace Péče o duševní zdraví Pardubice. **VÝSLEDKY:** Zjistili jsme, že rozdílné způsoby léčby duševního onemocnění jsou spojeny s rozdílnými strategiemi formování subjektu. Utváření vztahů v praxi case managementu skrze strategie liberální governmentality otevírá prostor pro autonomní jednání lidí žijících s duševním onemocněním a zmírňuje negativní dopady asymetrie psychiatrické moci. **IMPLIKACE PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI:** Porozumění sociální podpoře skrze mocenské strategie zvýrazňuje význam partikulárních způsobů utváření subjektu a poukazuje na rozdílný potenciál strategií disciplinace a liberální governmentality v sociální práci.

Klíčová slova

duševní zdraví, case management, mocenské vztahy, liberální governmentality, disciplinace

Abstract

OBJECTIVES: To explore the shaping of subject in the treatment of mental illness. The text answers the question: Through which power relations is the subject formed in the practice of case management? **THEORETICAL BASE:** The analysis is based on Michel Foucault's studies of the genealogy of the modern subject and changes in the technologies of power. It is inspired by the basic principles of the actor-network theory. **METHODS:** Data were collected during ethnographic research (participant observation, semi-structured interviews) conducted in two branches of the

¹ Text vznikl s podporou grantu č. 15-32942A-P09 AZV Ministerstva zdravotnictví České republiky Case management jako komplexní intervence u pacientů s demencí, její vliv na užítí zdrojů a kvalitu života pacientů a pečujících. Děkujeme zaměstnancům organizace PDZ Pardubice a jejich klientům, bez jejichž otevřenosti a ochoty ke spolupráci by realizovaný výzkum nebyl možný.

² Kontakt: Mgr. Radek Carboch, Bělehradská 67, Praha 2, 120 00; rcarboch@seznam.cz

Využití biografické anamnézy při individuálním plánování s osobami s Alzheimerovou nemocí v domovech pro seniory: příklady dobré praxe?¹

Using Biographical History in Individual Planning for People with Alzheimer's Disease in Homes for the Elderly: Best Practice?

Michaela Hiekischová

PhDr. Michaela Hiekischová, Ph.D.,² působí jako odborná asistentka na Katedře sociální práce na Fakultě sociálně ekonomické Univerzity J. E. Purkyně. Vyučuje metody práce s jednotlivcem a sociální politiku a věnuje se procesu transformace sociálních služeb.

Abstrakt

CÍLE: Cílem statí je zjistit, jakým způsobem se biografická anamnéza využívá při práci s klienty ve vybraných domovech pro seniory s registrovanou sociální službou domov se zvláštním režimem, a odhalit, jak jsou výsledky z ní aplikovány do individuálních plánů. **TEORETICKÉ VÝCHODISKO:** Ve statí je vycházeno z psychobiografického modelu péče Erwina Böhma. Předpokladem tohoto konceptu je péče zaměřená v první řadě na oživení psychiky seniorů, na jejich aktivizaci (případně stimulaci), na poskytování individualizované péče a na zachovávání principu normality v životě seniorů s využitím biografie klienta (jeho životního příběhu). **METODY:** Metodou sběru dat byl především polostrukturovaný rozhovor s pracovníky vybraných domovů pro seniory, jež jsou kontaktními místy České alzheimerovské společnosti. Doplňkovou metodou bylo pozorování. **VÝSLEDKY:** Bylo zjištěno, že cílený způsob implementace poznatků z biografie do individuálních plánů byl patrný pouze v jednom ze tří zařízení. Nicméně aktivizační (případně stimulační) činnosti byly ve všech domovech pro seniory přizpůsobovány potřebám klientů i jejich zájmům a zvykům vycházejícím z jejich minulosti. **IMPLIKACE PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI:** Zjištění lze využít pro výkon praxe sociální práce jako inspiraci při péči o osoby s Alzheimerovou chorobou. Ačkoliv se jedná o ústavní zařízení, neplatí v žádném z nich předpoklad péče zaměřené primárně na „teplo–jídlo–očistu“ a tento způsob práce může vést k vyšší profesionalizaci pracovníků.

Klíčová slova

psychobiografický model péče, biografická anamnéza, individuální plánování, Alzheimerova choroba, domov pro seniory

¹ Poděkování: Děkuji své bývalé studentce Kateřině Poliščukové, která mě inspirovala a díky níž tento článek vznikl.

² Kontakt: Michaela Hiekischová, Fakulta sociálně ekonomická UJEP, Katedra sociální práce, Pasteurova 3544/1, 400 96 Ústí nad Labem; michaela.hiekischova@ujep.cz

Evaluace dopadu sociálně aktivizační služby do života klientských rodin

Outcome Evaluation of Social Activation Services to the Life of their Client Families

Radana Kroutilová Nováková

Mgr. Radana Kroutilová Nováková, Ph.D.,¹ je odbornou asistentkou Ústavu pedagogických věd na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Ve výuce se věnuje terénní sociální práci a sociálním službám. Externě působí jako evaluátor sociálně aktivizačních služeb.

Abstrakt

CÍLE: Cílem článku je analyzovat a zhodnotit dopady sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi na jejich životní situaci. **TEORETICKÁ VÝCHODISKA:** Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou určeny rodinám s dítětem nebo dětmi, u kterých je jejich vývoj ohrožen v důsledku dlouhodobé krizové sociální situace. Na problém je přitom nahlíženo z perspektivy dopadové evaluace. **METODY:** Autorka vychází z dílčích výsledků kvantitativního šetření, které realizovala u 30 klientských rodin v letech 2016–2018. V tomto období byla sledována míra naplňování potřeb, které jsou relevantní pro jejich začlenění do běžného života společnosti. **VÝSLEDKY:** Výsledky evaluace identifikovaly zlepšení životní situace rodin – služba přispěla ke stabilizaci poměrů v rodinách. **IMPLIKACE PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI:** Výzkumná zjištění poslouží jako zpětná vazba všem zainteresovaným subjektům – poskytovatelům, zřizovatelům i potenciálním zájemcům o službu.

Klíčová slova

sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, sanace rodiny, evaluační výzkum, dopadová evaluace

Abstract

OBJECTIVES: The aim of the article is to analyse and evaluate the impact of social activation services in the lives of families with children. **THEORETICAL BASE:** Social activation services are provided for families with a child or children whose development is jeopardized due to the impact of a long-term critical social situation. The problem is seen from the perspective of outcome evaluation. **METHODS:** The author draws on the partial results of the quantitative survey she carried out in 30 client families in 2016–2018. During this period, she monitored the level of the fulfilment of needs which are relevant to the integration of the child into ordinary social life. **OUTCOMES:** The results of the evaluation identified an improvement of the client's life situation – the service helped to stabilize the family issues. **SOCIAL WORK IMPLICATION:** Research findings will serve as feedback to all stakeholders of outcome evaluation – providers, founders and potential users of family social work services.

¹ Kontakt: Mgr. Radana Kroutilová Nováková, Ph.D., Ústav pedagogických věd, Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Štefánikova 5670, 760 01 Zlín; kroutilovautb@utb.cz

Postoje pomáhajících pracovníků působících ve veřejné správě k zátěžovým situacím

The Attitudes of Helping Professionals in Public Administration toward Stressful Situations

Gabriela Beníšková, Monika Punová

Mgr. Ing. Gabriela Beníšková, DiS.,¹ je absolventkou magisterského navazujícího studia v kombinované formě oboru sociální práce Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně a sociálním pracovníkem Úřadu práce ČR.

PhDr. Monika Punová, Ph.D.,² působí na Katedře sociální politiky a sociální práce Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně a spolupracuje s Výzkumným ústavem práce a soc. věcí, pobočka Brno. Pedagogické aktivity, výzkum i praxi dlouhodobě orientuje především na téma resilience v sociální práci. Tematiku odolnosti zkoumá zvláště v oblasti sociální práce s rizikovou mládeží, rodinou a také v oblasti profesního rozvoje studentů i sociálních pracovníků. Zároveň poskytuje supervize a konzultuje metodiky v organizacích.

Abstrakt

CÍLE: Tato empirická stať přináší odpovědi na otázku: „Jaký postoj zaujímají pomáhající pracovníci ve veřejné správě a jejich nadřízení k zátěžovým situacím, kterým jsou vystaveni?“ **TEORETICKÁ VÝCHODISKA:** Na problém je nahlíženo z hlediska teorií o zátěži a postoji, rozebírána je rovněž oblast veřejné správy. **METODY:** Výzkum byl realizován kvalitativní strategií. Pro zodpovězení otázky byly využity polostrukturované rozhovory s osmi pomáhajícími pracovníky a jejich šesti nadřízenými pracovníky působícími ve veřejné správě. **VÝSLEDKY:** Výsledky empirického šetření ukázaly, že pracovníci považují zátěž za přirozenou součást své profese. Snaží se na ni reagovat aktivním způsobem, nicméně pokud ji považují za neřešitelnou, pak se uchylují k výraznějšímu projevu emocí. **IMPLIKACE PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI:** Domníváme se, že je potřeba věnovat větší pozornost péči o potřeby a blaho těch, kteří pomáhají druhým lidem, pracovníky ve veřejné správě nevýmaje. To lze uskutečňovat například prostřednictvím supervizí. V jejich rámci doporučujeme hlouběji reflektovat tematiku profesních hranic ve vztahu s klienty a také oblast osobnostně profesního rozvoje. Zároveň doporučujeme klást důraz na rozvoj tematiky odolnosti pracovníka vůči zátěžovým situacím, aby v nich dokázali obstát jak v profesní, tak také osobní rovině.

Klíčová slova

veřejná správa, pomáhající profese, sociální práce, pracovní zátěž, stres, postoj

¹ Kontakt: Mgr. Ing. Gabriela Beníšková, DiS.; 477007@mail.muni.cz

² Kontakt: PhDr. Monika Punová, Ph.D., Katedra sociální politiky a sociální práce, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Joštova 10, 602 00 Brno; punova@apps.fss.muni.cz

Skúsenosť s onkologickou chorobou ako faktor ovplyvňujúci postoj študentov sociálnej práce k onkologickej sociálnej práci¹

Experience with Cancer as a Factor Influencing Social Work Students Attitudes toward Oncology Social Work

Lucia Tóthová, Michaela Hajdová, Eva Žiaková

Mgr. Lucia Tóthová, PhD.,² ako odborná asistentka na Katedre sociálnej práce Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach zameriava svoju výskumnú činnosť prioritne na pacientov s onkologickou diagnózou ako klientov sociálnej práce. V súčasnosti sa venuje vedeckovýskumnej činnosti v rámci grantovej agentúry Kega zameranej na prevenciu onkologickej choroby optikou sociálnej práce.

Mgr. Michaela Hajdová³ je absolventkou odboru Sociálna práca na Katedre sociálnej práce Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Prof. PhDr. Eva Žiaková, CSc.,⁴ pôsobí ako vedúca Katedry sociálnej práce na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Okrem iného je členkou výboru Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci, členkou edičných rád v slovenských aj poľských časopisoch, posudzovateľkou vedeckých a edukačných projektov grantových agentúr Vega, Kega (SR) a v GAČR (ČR), autorkou viacerých vysokoškolských učebníc v odbore sociálna práca. Vedeckovýskumne sa venuje najmä problematike rizikového správania a sociálnej práci s rizikovými, dlhodobo chorými klientmi.

Abstrakt

CIEL: Predkladaný text poukazuje v teoretickej rovine na nevyhnutnosť začlenenia sociálneho pracovníka⁵ priamo do multidisciplinárneho tímu starostlivosti o onkologického pacienta. V empirickej rovine sa sústreďuje na skúmanie postojov študentov sociálnej práce k onkologickej sociálnej práci ako jej možných vykonávateľov. V jeho aplikačnej rovine je cieľom prispieť k budovaniu sociálnej práce v onkologickej praxi v slovenských podmienkach. TEORETICKÉ

¹ Tento príspevok vznikol v rámci riešenia vedeckovýskumnej úlohy KEGA 008UPJŠ-4/2019 s názvom „Prevencia onkologických chorôb optikou sociálnej práce“.

² Kontakt: Mgr. Lucia Tóthová, PhD., Katedra sociálnej práce, Filozofická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Moyzesova 9, 040 59 Košice; lucia.tothova1@upjs.sk

³ Kontakt: Mgr. Michaela Hajdová; misi.hajdova@gmail.com

⁴ Kontakt: Prof. PhDr. Eva Žiaková, CSc., Katedra sociálnej práce, Filozofická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Moyzesova 9, 040 59 Košice; eva.ziakova@upjs.sk

⁵ Autorky si uvedomujú význam eliminácie rodových stereotypov a rešpektujú dôležitosť používania rodovo citlivého jazyka. Hovoriac vo všeobecnosti, pre prehľadnosť textu však aplikujú mužský rod, pojem sociálny pracovník, pacient, študent, respondent a pod., mysliac však oba rody, zohľadňujúc tzv. generické maskulínium, ktoré používa slovenský jazyk (rovnako tak český) pri všeobecných vyjadreniach.

Profesionální zooterapie v sociální práci – výzvy pro vzdělávání

Professional Animal-Assisted Social Work – Challenges for Training

Kateřina Thelenová

PhDr. Kateřina Thelenová, Ph.D.,¹ je odbornou asistentkou na Katedře sociálních studií a speciální pedagogiky Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, Technické univerzity v Liberci a sociální pracovnící, metodičkou výzkumu, lektorkou a odbornou evaluátorkou v neziskovém sektoru sociálních služeb. Tematicky se zaměřuje zejména na teorie a metody sociální práce, výzkum v sociální práci a kvalitu sociálních služeb.

Abstrakt

CÍLE: Text odpovídá na otázky spojené s rolí zooterapie v sociální práci a představuje poznatky z výzkumu cíleného vzdělávání sociálních pracovníků v zooterapii. Nejde o apel na sociální pracovníky, aby byli zoterapeuty, ale na jejich zodpovědnost za zooterapii při naplňování cílů s klientem. **TEORETICKÁ VÝCHODISKA:** Na problém je nahlíženo perspektivou zahraničních výzkumů. Základním imperativem je profesionalita zooterapie s ohledem na potřeby klientů a metody sociální práce. Výchozími jsou americké koncepty *animal-assisted intervention in social work* a *animal-assisted intervention in social work education*, které akcentují sepětí člověka a zvířete v sociální práci. **METODY:** Teoretická východiska byla ověřena empiricky 24měsíčním výzkumem – zjišťováním zkušeností a očekávání ve vztahu k profesionální zooterapii v sociální práci. Respondenty byli sociální pracovníci a pomáhající profesionálové aktivně se o zooterapii zajímající a tu realizující. **VÝSLEDKY:** Absence definice, metodiky, standardů kvality a supervize v zooterapii v sociální práci vede k oslabení možnosti plnit cíle práce s klientem, hrozí poškození klienta, dobrého jména a kvality sociální služby a zvířete. **IMPLIKACE PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI:** Sociální pracovník potřebuje znalost profesionální zooterapie a dovednost odlišit ji od laických a dobrovolnických činností se zvířaty. Kvalitní vzdělávání a stanovení standardů kvality zooterapie povede k ochraně pracovníka, klienta a zvířete při společném naplňování cílů.

Klíčová slova

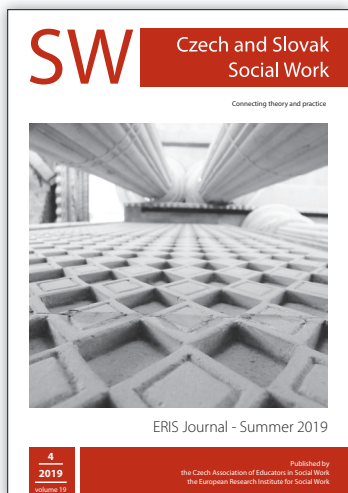
profesionální zooterapie, standardy kvality zooterapie v sociální práci, vzdělávání

Abstract

OBJECTIVES: This article answers questions about the position and role of animal-assisted therapy in social work and presents research findings on targeted training in this field. It is not an appeal to become therapists using animals, but to the responsibility of those using animal assistance in fulfilling particular goals. **THEORETICAL BASIS:** The article uses the perspective of foreign research – the professionalism of animal-assisted therapy in the consideration of the needs of clients and social work

¹ Kontakt: PhDr. Kateřina Thelenová, Ph.D., Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky FP TU v Liberci, Studentská 2, 461 17 Liberec 1; katerina.thelenova@tul.cz

Poslední vydaná čísla

ISSN 1213-6204 (Print)
ISSN 1805-885X (Online)

www.socialniproace.cz